

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

HELENA PLEŠA
ZAVRŠNI RAD

MODALITETI
SURADNJE RODITELJA I ODGOJITELJA

Čakovec, rujan 2018.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
ČAKOVEC

ZAVRŠNI RAD

IME I PREZIME PRISTUPNIKA: HELENA PLEŠA

TEMA ZAVRŠNOG RADA: MODALITETI SURADNJE RODITELJA I ODGOJITELJA

MENTOR: dr.sc. ADRIJANA VIŠNJIĆ-JEVTIĆ

Čakovec, rujan 2018.

SADRŽAJ

SAŽETAK

SUMMARY

1. UVOD	1
2. SURADNJA.....	2
2.1. POVIJESNI PREGLED SURADNJE OBITELJI I VRTIĆA.....	4
2.2. OBILJEŽJA SURADNIČKOG ODNOSA	5
2.3. PREPREKE U USPOSTAVLJANJU KVALITETNIH ODNOSA OBITELJI I VRTIĆA.....	8
2.4. PARTNERSTVO OBITELJI I VRTIĆA	11
2.5. ČIMBENICI USPJEŠNE SURADNJE	14
3. MODALITETI SURADNJE VRTIĆA I OBITELJI	16
3.1. TRADICIONALNI MODALITETI SURADNJE OBITELJI I VRTIĆA	18
3.1.1. Roditeljski sastanak	18
3.1.2. Individualni razgovor s roditeljima.....	21
3.1.3. Druženja roditelja i odgajatelja.....	22
3.1.4. Kutić za roditelje.....	23
3.1.5. Otvoreni tjedan.....	24
3.1.6. Informiranje i motiviranje putem letaka	24
3.2. SUVREMENI MODALITETI SURADNJE OBITELJI I VRTIĆA	26
3.2.1. Web stranice dječjih vrtića.....	26
3.2.2. Aplikacije za pametne telefone	27
3.2.3. Društvene mreže	28
3.2.4. Uključivanje roditelja u tvorbu kurikuluma.....	29
3.2.5. Video i foto-dokumentacija u suradnji s roditeljima	29
4. ZAKLJUČAK	31
LITERATURA	32
Kratka biografska bilješka	34

SAŽETAK

Sve složenija roditeljska uloga danas zahtjeva od roditelja znanje kao preduvjet odgoja, a ne samo prirodnu sposobnost. Vrtić i roditeljski dom dva su dijela odgojno-obrazovne sredine, ključan čimbenik uspjeha djeteta koji se temelji na neizostavnoj suradnji. Osnovna je svrha dječjih vrtića osiguravanje optimalnih uvjeta za uspješan rast i cjelovit razvoj svakoga djeteta. Za osiguravanje optimalnih uvjeta potrebno je poticajno okruženje vrtića, pozitivna unutarnja stvarnost vrtića te kompetentnost i višestruka uloga odgojitelja. Dječji vrtić i obitelj prirodno su usmjereni jedno na drugo. Roditelji najbolje poznaju svoju djecu, stoga je u interesu odgojitelja građenje jedinstvenoga individualnoga odnosa i daljnje unapređivanje partnerstva između ustanove i obiteljskoga doma. Zbog tog se u radu opisuju oblici suradnje odgajatelja i roditelja. Prikazuje se povijest suradnje roditelja i vrtića s naglaskom na važnost suradnje odgajatelja i roditelja. Opisuju se postojeći oblici suradnje odgajatelja i roditelja, obuhvaćajući i tradicionalne i suvremene oblike, te mogući čimbenici koji utječu na nesmetanu suradnju. Da bi se ostvarili osnovni ciljevi odgoja, suradnja treba biti obostrana te djelovanja obitelji i vrtića trebaju biti skladna ciljevima. Kako bi se ostvario partnerski odnos, odgojno-obrazovna ustanova i obitelj trebaju imati međuljudski odnos, zadovoljstvo u zajedničkom radu treba biti obostrano, odgojitelj mora proširiti shvaćanje svoje stručnosti te mora biti upoznat s obiteljskom situacijom.

Ključni pojmovi: obitelj, suradnja, partnerstvo, odgojno-obrazovna ustanova, dijete

SUMMARY

From today's point of view the ever more complicated parental role demands parental knowledge as a precondition and not just as natural capability. A key factor for child success lays between two most important parts of education, and that is nursery and parenting home. Primary purpose of nursery is to provide optimal conditions for successful growth and full development of every child. To insure optimal conditions kindergarten requires an encouraging environment, a positive inner reality and of course competence of the educator. Kindergarten and family are naturally focused on each other. Parents are the ones who know best their children, so it is in the interest of educator to build unique and individual relationship with them, and further improvement of partnership between institution and family home. Therefore, this paper work describes the forms of cooperation between parents and pedagogues, emphasizing the importance of cooperation between parents and educators, including traditional and modern forms of education, and possible factors that influence uninterrupted cooperation. In order to achieve the basic goal of education, cooperation should be mutual and the actions of the family and the kindergarten should be harmonious with the goals. To achieve partnership, educational institution and the family should have the interpersonal relationship, pleasure in working together should be mutual, educators must expand understanding of their expertise, and must be familiar with the family situation.

Key terms: family, cooperation, partnership, educational institutions, child

1. UVOD

Terminom suradnja „želi (se) istaknuti komunikacija između roditelja i odgajatelja, odnosno roditeljskog doma i ustanove, bez obzira radi li se o formalnim ili neformalnim oblicima komuniciranja“ (Maleš, 1994, str.343) Ovaj termin podrazumijeva međusobno informiranje, savjetovanje, učenje, dogovaranje i druženje, a s ciljem dijeljenja odgovornosti za dječji razvoj. Nadalje, terminom suradnja želi se istaknuti važnost ravnopravne komunikacije, dogovaranja i međusobnog uvažavanja u obavljanju zajedničke, složene zadaće odgajanja između odgajatelja i roditelja. (Petrović-Sočo, 1995, str.514). Iako se u domaćoj literaturi često termin suradnja koristi kao istoznačnica pojmu partnerstva, oni se ne bi trebali poistovjećivati. Pojam suradnje ne uključuje sve aspekte određenja partnerstva, kao što su kvalitetan i kontinuirani odnos, jasno definiran zajednički cilj, kontekst, vrijeme te nužni preduvjeti za ostvarenje partnerskoga odnosa (Ljubetić, 2014.).

U programskim koncepcijama s redovnim programom i onima koji rade prema elementima programa „Korak po korak“ navedeno se ostvaruje kroz visoku i trajnu uključenost roditelja u život i rad vrtića, tako da roditelji neposredno sudjeluju u odgojno-obrazovnom procesu kroz razne načine. Promicanje sudjelovanja ogleda se u održavanju međusobnog poštivanja i zajedništvu doma i vrtića gdje odgajatelji i roditelji dijele zajedničku odgovornost za dijete, gdje slobodna komunikacija između roditelja i odgajatelja uz neprestano unapređivanje vještina i sposobnosti za međusobno djelovanje vezano za dijete i njegova iskustva ima ključnu ulogu (Hansen, 2006.).

Cilj jest ostvariti što bolju suradnju s obitelji koja podrazumijeva istovremenu uključenost oba roditelja (i majke i oca), a odgajateljeva je uloga da kroz ‘dvosmjernu komunikaciju’ neprestano nudi obiteljima različite oblike suradnje s vrtićem.

2. SURADNJA

Jedna od važnih sastavnica odgojno-obrazovnog rada u predškolskoj ustanovi je suradnja s roditeljima. Cjelokupni razvoj djeteta ovisi o međusobnoj suradnji i podršci odgojno-obrazovne ustanove i obitelji.

Odgoj i obrazovanje djeteta predstavljaju zajedničku brigu obitelji i odgojno-obrazovne ustanove za vrijeme cijelog trajanja djetetove uključenosti u sustav odgoja i obrazovanja. U tom smislu obitelj i ustanova imaju zajednički cilj, a to je dobrobit djeteta. Suvremene odgojno-obrazovne ustanove, posebice one ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja potiču aktivno uključivanje roditelja u neposredni odgojno-obrazovni proces smatrajući roditelje ravnopravnim sudionicima tog procesa.

Ljubetić (2007) navodi da iako su i dječji vrtić i obitelj prirodno usmjereni jedno na drugo, jer imaju zajednički cilj – zdravo, samopouzdan, kompetentno, odgojeno i obrazovano dijete, često se stječe dojam kako nedovoljno surađuju na svojem putu prema istom cilju. Mogući razlozi su:

- Nedovoljna osviještenost;
- Potrebe za stvarnom suradnjom;
- Nedostatna znanja o ulozi i zadaćama odgojitelja (i ostalih) u uspostavljanju, građenju, održavanju i produbljivanju odnosa vrtića, obitelji i lokalne zajednice te njihovu utjecaju na ukupna postignuća djece;
- Nedovoljna informiranost roditelja o njihovim ulogama u životu djeteta te pravima koja iz tog proizlaze;
- Nedostatne praktične vještine odgojitelja (i ostalih) potrebnih za stvaranje, održavanje i produbljivanje odnosa, izgradnju partnerstva i timski rad, kao i osobnog faktora – stvarne želje i spremnosti pojedinca (odgojitelja i ostalih) za djelatno uključivanje i preuzimanje inicijative u izgradnji partnerstva vrtića, obitelji i lokalne zajednice.

Mlinarević i Tomas (2010) smatraju da je suradnja roditelja i odgojitelja, u institucijskom kontekstu, važan čimbenik socijalnog razvoja djeteta. Odgojitelji i roditelji trebali bi u međusobnu suradnju ulagati mnogo povjerenja, otvorenosti, tolerancije, objektivnosti i spremnosti za uvažavanje osobnih i profesionalnih kompetencija, uzajamno poštovanje, dijeljenje osjećaja i vještina, usklađivanje odgojnih utjecaja i zajedničko rješavanje problema u razvoju i odgoju djeteta. Odnosno, to je proces međusobnog informiranja, savjetovanja učenja, dogovaranja i druženja, ali i dijeljenje odgovornosti za cjeloviti dječji razvoj i postignuća. Dobrom suradnjom stvara se kontinuitet u odgoju i obrazovanju te omogućuje svakom pojedinom djetetu razvoj u sredini u kojoj će se osjećati sigurno, voljeno, sretno, prihvaćeno i zadovoljno, u sredini koja će djelovati poticajno na razvoj svih njegovih potencijala i u kojoj će se skrbiti o djetetovim specifičnostima. Roditelji i odgojitelji susreću se u istim odgojnim zadacima, svatko u svojoj ulozi, te ih shvaćamo kao partnere u zajedničkoj djelatnosti u kojoj su odnosi jednaki. Tako aktivno dijele informacije, obveze, ciljeve i odgovornosti vezane uz odgoj djeteta te imaju određena prava, ali i dužnosti (Pugh i De Ath, 1989, prema Maleš, 1994.).

Povjerenje, tolerancija, objektivna razmjena informacija, zajedništvo te stalna težnja istom cilju bitni su uvjeti da bi odgojitelji i roditelji bili što usklađeniji, a time i uspješniji u odgoju i obrazovanju djece. Usklađenost odgojnih postupaka u obitelji i vrtiću otvara veće mogućnosti povoljnijem utjecaju na dijete, što će sukladno dječjim razvojnim mogućnostima potpomoći njegovom daljnjem odrastanju. Jednako tako, dobra suradnja za dijete ima posljedicu jačanja njegova osjećaja sigurnosti, vlastite vrijednosti u novoj sredini te porast broja korisnih reakcija i doživljaja kao rezultat razmjene znanja među odraslima. Kontinuitet i skladnost događanja u obiteljskoj sredini i predškolskoj ustanovi predstavljaju vrijedan stimulans djetetovom razvoju i prirodnom obogaćenju njegove osobnosti, smatra Špoljar (2003). Poštujući potrebe i pravo roditelja na aktivno sudjelovanje odgojitelji provode različite oblike suradnje.

2.1. POVIJESNI PREGLED SURADNJE OBITELJI I VRTIĆA

Iako nema mnogo podataka o samom odgoju i načinima odgoja nekada, često se pokreću rasprave na temu „Je li način na koji odgajamo djecu danas toliko različit od načina na koji smo mi sami odgajani?“ i slično. Mnogo je različitih stavova i razmišljanja, ali u globalu ćemo se svi složiti da se odgoj nekada i sada u većini obiteljskih domova ne može usporediti.

Djeca rane i predškolske dobi najčešće su odrastala u obiteljima i nije bilo prilike za kontaktom obitelji i odgojno - obrazovne ustanove. Godine 1872. se otvara prva predškolska odgojno-obrazovna ustanova u Zagrebu pod nazivom „Dječje zabavište“, čija namjena je bilo zbrinjavanje djece i služila je u socijalne svrhe.

Devedesetih godina prošlog stoljeća otvaraju se prvi dječji vrtići, koji su prvenstveno bili namijenjeni socijalnoj skrbi i zdravstvenoj zaštiti djece, „sa svrhom da se što većem broju žena omogućiti sudjelovanje u socijalističkoj izgradnji zemlje“ (Miljak, 1995, str. 602.). U to vrijeme smatralo se da su odgojno-obrazovne ustanove i roditelji dva različita svijeta. Odgajatelji nisu pridodavali pažnju roditeljima niti su smatrali važnim konzultirati se sa roditeljima, a roditelji se nisi miješali u posao odgajatelja.

Tijekom sedamdesetih godina prošlog stoljeća vrtići prelaze iz socijalnih ustanova u ustanove za odgoj i obrazovanje djece. Za suradnju i partnerstvo između odgajatelja i roditelja potrebno je bilo zalagane od strane odgajatelja koji pokušava uspostaviti komunikaciju sa roditeljima, te o ostalim stručnim suradnicima odgojno-obrazovne ustanove. S vremenom se partnerstvo između odgojitelja i roditelja postepeno kreće razvijati. Odgojitelji, a zatim i roditelji, s vremenom shvaćaju da je najbolji odgoj za dijete ako odgojitelj ima saznanja kako se dijete ponaša i razvija u vlastitom domu sa obitelji, a isto tako i ako roditelj dobije informacije o djetetovu boravku u dječjem vrtiću (Miljak, 1995.).

Iz gore navedenog zaključujemo da su se kroz prošlost mijenjali stavovi o tome da li roditelje treba uključiti u vrtić ili ne, dok je danas partnerstvo obitelji i vrtića važan preduvjet optimalnog razvoja i odgoja djeteta u dječjem vrtiću.

2.2. OBILJEŽJA SURADNIČKOG ODNOSA

Kako autor Miljak (1996) navodi, suradnički odnos ne predstavlja samo podržavajuću interpersonalnu komunikaciju odgojitelja i roditelja u kojoj se izmjenjuje znanje o djetetu i konkretnoj odgojnoj praksi, nego pretpostavlja i izravno sudjelovanje roditelja u izboru programa i u odgojnoj praksi. Da bi uopće postojao suradnički odnos mora postojati ravnopravnost uloga roditelja i odgojitelja te prihvaćanje i uvažavanje osobnosti i sposobnosti drugih, ne samo odraslih, već i djece. Takav odnos predstavlja i komplementarnost uloga, što bi značilo da je svaki sudionik kompetentan u svom području. Pa tako za odnos koji obilježava suradnju nema univerzalnog pravila, a pogotovo ne recepta kako uključiti roditelje u odgojno-obrazovnu koncepciju dječjeg vrtića. Svaki roditelj ima svoja očekivanja, svoje zahtjeve, pa i svoje razloge zašto svoje dijete šalje u vrtić.

Miljak (1996) dalje objašnjava kako se odgojitelji ne smiju postaviti u ulogu „ja sam profesionalac i znam bolje kako ću odgajati dijete od roditelja nestručnjaka“, jer odgojitelj je stručnjak koji može pomoći roditeljima, ali im ne smije određivati načine odgajanja. Roditelji su ti koji su prvi i pravi odgojitelji svoje djece.

Ako se želi utjecati na promjenu ponašanja drugih (naravno, nabolje) i ako ih se želi inspirirati da preuzmu inicijativu, mijenjaju sebe i svoje okruženje, Ljubetić (2009) objašnjava kako je potrebno sustavno graditi kvalitetne odnose, i ustrajati na njihovu njegovanju.

Milanović i suradnici (2014) objašnjavaju da osobama kojima se pruža pomoć i potpora ili suradnja na zajedničkom poslu, mora se dopustiti i iskazivanje stava, mišljenja i osjećaja. U kontaktu s djetetom, sa skupinom djece, s njihovim roditeljima, s kolegicom u grupi, s drugim djelatnicima u vrtiću te u pojedinačnim odnosima moramo dopustiti otvorenost u iskazivanju onoga što osoba osjeća i misli. Ako je dopuštena otvorenost osobama s kojima radimo i surađujemo, idući korak ka uspješnoj suradnji je pridavanje važnosti onome što su osobe rekle, pokazale ili iskazale na bilo koji drugi način. Tako će osobe uvidjeti da se pridaje važnost njihovom ponašanju, kazivanju, emocionalnom iskazu.

Tablica 1. Obilježja suradničkog odnosa (Mlinarević, 2014, str. 72)

OBILJEŽJA SURADNIKA (odgojitelj)	OBILJEŽJA ODNOSA	OBILJEŽJA SURADNIKA (roditelj ili skrbnik)
- pozitivan stav o sebi i drugima	- samopoštovanje - poštovanje - zaštita - poticanje	- pozitivan stav o sebi i drugima
- objektivnost s obzirom na situaciju, sebe i druge	- prikupljanje, primanje i davanje podataka, obrada podataka, analiza, logičko zaključivanje, dogovaranje	- objektivnost s obzirom na situaciju, sebe i druge
- emocionalna pismenost s obzirom na iskazivanje osjećaja i razumijevanja tuđih emocionalnih iskaza	- zajedništvo u radosti, strahu, tuzi..	- emocionalna pismenost s obzirom na iskazivanje osjećaja i razumijevanja tuđih emocionalnih iskaza

Milanović i suradnici (2014) objašnjavaju da svakom porukom kazujemo nešto o sebi i o odnosu koji imamo prema sugovorniku, bilo verbalno ili neverbalno. Suradnja odgojitelja i roditelja najčešće je usmjerena na postizanje nečega pa prema tome odgojitelji kada komuniciraju s roditeljima trebaju se zapitati:

- Kako mogu jasno i razumljivo priopćiti određene sadržaje?
- Kako se načinom svoje komunikacije odnosim prema sugovorniku?
- Što kazujem o sebi dok mu to govorim?
- Što time želim postići kod sugovornika?

Kako bi komunikacija s roditeljima bila uspješna, odgajatelj u svom odnosu prema njima treba imati određene karakteristike: imati razumijevanja za roditelje, surađivati s roditeljima, brinuti o onome što mu roditelji kažu, biti dostupan roditeljima, roditelji u njemu trebaju vidjeti osobu koja je stručna za posao koji obavlja, pružiti roditeljima mogućnost da se i oni čuju, biti savjestan u radu s njima (Giron, 1988.).

Rad s roditeljima dinamičan je proces koji podrazumijeva "umjetnost" razvijanja pozitivnog kontakta s roditeljem, istinu, uvažavanje i povjerenje. Roditelje treba prihvaćati kao suradnike kojima se pomaže prepoznati i otkloniti nastale probleme (Rosić, 2005.).

Pozitivan utjecaj na roditelje može pomoći u boljem razumijevanju djece. Tek poznavanje obiteljskih prilika, koje je nemoguće postići bez suradnje, može poboljšati situaciju. Roditelji koji se ne bi odazivali na pozive iz odgojno-obrazovne ustanove pokazivali bi svoju krajnju životnu nezrelost i nesposobnost u suočavanju s problemima u kojima ne žive sami, nego s djecom za koju su odgovorni. (Jurković, 1985.)

2.3. PREPREKE U USPOSTAVLJANJU KVALITETNIH ODNOSA OBITELJI I VRTIĆA

Dok neki autori smatraju da su barijere izazovi za koje treba biti kompetentan da bi se oni riješili, neki pak navode da su to različiti tipovi odnosa koji vode do neslaganja i konflikta.

Pojedini autori (Ward, 2013; Maleš, 1993; Ljubetić, 2014) smatraju kako su uzroci prepreka u suradnji mnogobrojni. Kao najznačajnije ističu: propusti između onoga što je rečeno i učinjeno, odvajanje roditelja od rada odgojno-obrazovne ustanove, rane reakcije odgajatelja ili roditelja, pretjerana subjektivnost roditelja prema svome djetetu, nedostatak vremena za suradnju, ne prihvaćanje savjeta i kritika, predrasude profesionalaca prema roditeljima itd.

Iz Tablice 2. koja slijedi možemo vidjeti koji su čimbenici ključni za pojavu mogućih barijera i kako ih različiti autori dijele.

Tablica 2. Čimbenici za pojavu mogućih barijera

AUTOR/AUTORICA	ČIMBENICI
Ljubetić (2014)	a) Interpersonalni izazovi b) Logistički izazovi c) Izazovi na razini sustava
Maleš (1993)	a) Barijere uzrokovane ljudskom prirodom b) Barijere uzrokovane procesom komunikacije - verbalna komunikacija - neverbalna komunikacija c) Barijere uzrokovane vanjskim faktorima
Hornby (2011)	a) Individualni roditeljski i obiteljski čimbenici - roditeljska uvjerenja o roditeljskoj uključenosti

	<ul style="list-style-type: none"> - percepcije o pozivima za roditeljsko uključivanje - trenutni životni kontekst - ekonomski status, etnička pripadnost, rod <p>b) Obilježja djeteta kao čimbenika koji uzrokuje barijere</p> <ul style="list-style-type: none"> - godine - poteškoće u učenju i invaliditet - nadarenost i talenti - problemi u ponašanju <p>c) Roditelj - učitelj čimbenici</p> <ul style="list-style-type: none"> - različiti ciljevi i dnevni red - različito ponašanje - uporaba različitog jezika roditelja i učitelja <p>d) Društveni čimbenici</p> <ul style="list-style-type: none"> - povijesni i demografski čimbenici - politički čimbenici - ekonomski čimbenici
--	--

Kada sve sumiramo, odnosi roditelja i odgojitelja nailaze na strukturalne probleme kao što su nedostatak i ograničenost vremena za međusobnu komunikaciju i suradnju. Također, ograničena znanja i vještina odgojitelja, te nedostatak kompetencija kod roditelja negativno utječu na izgradnju povjerenja između obitelji i vrtića koji onda potiču ostale probleme.

Vrlo je vjerojatno da će odgajatelj koji je u prošlosti imao lošu komunikaciju sa roditeljima koja je rezultirala sukobom ili izbjegavanjem konflikta imati negativan stav prema roditeljima ili će izbjegavati suradnju s roditeljima u problematičnoj suradnji.

„Mnoge reakcije odgajatelja i roditelja prirodni su oblici čovjekova ponašanja koji stvaraju probleme samo onda kada ih se ne prepozna i kada se neprimjetno uvlače u odnos onih koji komuniciraju“ (Maleš, 1993, str. 26). Odgajatelji koji će problemsku

situaciju pokušati izbjeći, više će biti kritičniji prema roditeljima kada se pojave druge negativne situacije, a onaj odgajatelj koji odmah čim se pojavi neugodna situacija kreće u rješavanje sukoba ili loše komunikacije, kroz karijeru će lakše razvijati komunikaciju sa roditeljima jer na taj način se suočava sam sa sobom i razvija svoje kompetencije za lakšu suradnju sa roditeljima.

Također, od velike je važnosti da odgajatelj pokaže da je profesionalac koji obavlja svoj posao kako se od njega traži. Roditeljima ne smije uskratiti odgovore na pitanja koja ih muče, niti smije zanemariti dijete, niti na jednom području njegova razvoja. Ukoliko između roditelja i odgajatelja postoji problem, najbolje ga je otvoreno riješiti, a ne ih zataškavati.

2.4.PARTNERSTVO OBITELJI I VRTIĆA

Moguće je da riječ „partnerstvo“ implicira na odnos između muža i žene, na ono bračno. Jednako tako partnerstvo je prisutno i u poslovnom svijetu, stoga se može pretpostaviti kako partnerstvo nije termin kojim društvo, uz iznimku profesionalaca, određuje suradnički odnos obitelji i odgojno – obrazovne ustanove. Takva vrsta partnerstva zahtjeva puno truda i vremena, a ponajviše volje da bi se kvalitetno izgradila.

Kako navodi autorica Ljubetić (2014) nekoliko je ključnih pojmova koji određuju partnerstvo bez obzira na područje ili djelatnost u kojem se ono ostvaruje, a to su: odnos (suradnja), odgovornost (zajednička), zajednički cilj (specifičnost), distribucija moći (ravnopravnost), kvalitetna komunikacija i energija uložena u ostvarivanje postavljenoga cilja. U kontekstu partnerstva odgojno-obrazovnih ustanova i obitelji partnerstvo se određuje kao najviša razina suradničkih odnosa pojedinca iz obiteljske zajednice i vrtića usmjereno na postizanje zajedničkoga cilja, a to je dobrobit djeteta, koje se odvija i traje za vrijeme djetetovog boravak u odgojno-obrazovnoj ustanovi.

U literaturi se pojam „partnerstvo“ poistovjećuje s pojmom „suradnja“, što je u konačnici pogrešno, jer značenje tih dviju riječi nije isto. Suradnja ne može biti istoznačnica pojmu partnerstvo ako ne uključuje sve aspekte određenja partnerstva kao što su kvalitetan i kontinuiran odnos, jasno definiran zajednički cilj, kontekst, te ostale nužne preduvjete za ostvarivanje partnerskog odnosa (Ljubetić, 2014).

Autorica Pašalić Kreso (2004, prema Ljubetić, 2014, str. 5) čini jasnu distinkciju između pojmova partnerstvo i suradnja naglašavajući kako „suradnja razvija i njeguje uglavnom površne i formalne odnose koji ma koliko da su učestali ne mogu donijeti kvalitativne promjene ako se međusobna komunikacija obitelji i odgojno- -obrazovne ustanove ne postavi na bitno drugačije osnove i ne promijeni se. Ono što je nužno promijeniti jest odnos prema djetetu, odnosno, percepciju njegove uloge i dobrobiti.“

Iako su suradnja i partnerstvo najvažniji odnosi između odgojno-obrazovne ustanove i obitelji, radi lakšeg razumijevanja, dobro je poznavati temeljne razlike u funkcioniranju suradničkih i partnerskih odnosa obitelji i odgojno-obrazovne ustanove (Tablica 3.).

Tablica 3. Razlike između suradnje i partnerstva obitelji i odgojno-obrazovne ustanove (Ljubetić, 2014, str.6)

Čimbenici	Suradnja obitelji i odgojno-obrazovne ustanove	Partnerstvo obitelji i odgojno-obrazovne ustanove
Roditelji	Percipiraju se kao "druga strana" u odgoju djece. Povremeno se uključuju u aktivnosti ustanove. Nedostatno informirani o svojim pravima/obvezama u svezi partnerstva s ustanovom. Dolaze u ustanovu po pozivu i/ili u točno određeno vrijeme (npr. dovođenje i odvođenje djece iz dječjeg vrtića).	Percipiraju se kao prvi "učitelji" svoje djece. Uključeni u sve aktivnosti ustanove. Dobro informirani o svojim pravima/obvezama u svezi partnerstva s ustanovom. Dobrodošli su u ustanovu bez ograničavanja vremena boravka u njoj.
Odgojno-obrazovno osoblje (odgojitelji, učitelji, stručni suradnici)	Nedostatno osposobljeni tijekom formalnog obrazovanja za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima. Pomanjkanje interesa za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva.	Osviješteni i informirani te kvalitetno osposobljeni za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima. Pojačani interes za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva.
Ciljevi, zadaće, interesi	Pojedinačni, jednosmjerni, interesi "dviju strana".	Opći, posebni, dvosmjerni, u fokusu djeteta i njegova dobrobit.
Senzibilitet osoblja	Nedostatno senzibilizirani za potrebe obitelji.	Izrazito senzibilizirani za potrebe obitelji.

Odnosi	Hijerarhijski pozicionirani – roditelji imaju niži rang u odnosu na odgojno-obrazovno osoblje u ustanovi.	Ravnopravni – roditelji partneri odgojno-obrazovnom osoblju u ustanovi.
Komunikacija	Rijetka, nedostatno otvorena, površna i gotovo u pravilu javlja se s pojavom teškoća u djetetovu učenju i/ili ponašanju	Kontinuirana, otvorena, iskrena, podržavajući, ravnopravna.
Inicijativa	U pravilu, inicijativu ima ustanova.	Inicijativa je obostrana i nadopunjujuća.
Motivacija	Niska razina intrinzične motiviranosti za izgradnju partnerstva; suradnja najčešće "prigodničarska" (teškoće s djecom, financijska pomoć, obveze prema ustanovi).	Visoka razina intrinzične motiviranosti za izgradnju i unapređivanje partnerskih odnosa na svim poljima odgojno-obrazovnog rada.
Aktivnosti obitelji i ustanove	Najčešće usmjerene na informiranje o djetetovim postignućima; instruiranje roditelja za pružanje pomoći djetetu oko domaćih zadaća.	Aktivno sudjelovanje u izgradnji kurikuluma ustanove (planiranje, zajednički rad, evaluacija).
Obitelj, ustanova, zajednica	Percipiraju se kao odvojeni sustavi koji autonomno funkcioniraju i samo povremeno i po potrebi surađuju.	Percipiraju se kao međusobno povezani sustavi u stalnoj interakciji i međudjelovanju

Maleš i suradnici (2003, prema Jurčević-Lozančić, 2006) ističu da se roditelji i odgojitelji susreću s istim odgojnim zadacima, svatko u svojoj ulozi, te ih shvaćamo kao partnere u zajedničkoj djelatnosti u kojoj su odnosi jednaki i u kojoj međusobno aktivno dijele informacije, obveze, ciljeve i odgovornost. Uz obostranu partnersku suradnju istaknuta veza djeteta i obitelji s vrtićem dobiva puni smisao u sretnoj zajednici djece i odraslih.

2.5. ČIMBENICI USPJEŠNE SURADNJE

U čimbenike koji utječu na partnerstvo odgojno-obrazovnih ustanova i obitelji ubrajaju se: stavljanje partnerstva s obitelji kao prioritet, planirana dobrobit, proaktivnost i upornost u suradnji s roditeljima, korištenje pozitivnih komunikacijskih strategija itd. No, autorica Ljubetić (2014) ističe četiri osnovna:

- Dijete u fokusu;
- Konstruktivnost;
- Jasnoća i konkretnost;
- Kontinuitet.

Iako odgajatelji s roditeljima dijele raznovrsne informacije o kurikulumu i aktivnostima ustanove, roditelje najčešće zanima i jedino za što su zainteresirani jesu informacije o njegovom djetetu. U razvijanju partnerstva između odgojitelja i roditelja u svakom trenutku treba biti dijete u fokusu razvoja. Komunikacija između roditelja i odgajatelja koja je usmjerena na dijete povećava roditeljsku odgovornost, roditelji su zainteresirani za djetetova specifična ponašanja. Ako se roditeljima omogućava učenje i razumijevanje djetetova razvoja, pruže mu se informacije o djetetovim postignućima i dobrobiti, smanjuje se mogući strah od roditeljskog prosuđivanja.

Fokusiranje na dijete, njegova postignuća u odgojno-obrazovnoj zajednici, njegova dobit i napredak smanjuje mogući strah koji je prisutan kod roditelja. Sadržaji komunikacije u svezi s djetetom, ne moraju uvijek biti pozitivni, međutim, jasno i argumentirano priznavanje i objašnjavanje djetetovih slabih strana dovodi do uravnoteženog i holističkog shvaćanja djeteta. Koristeći što jednostavniji i razumljiv jezik, minimalno teksta, povećat ćemo odgovornost i razumljivost kod roditelja, a samim time i utjecaj roditelja na dijete. Ljubetić (2014, str.47) pojašnjava kako „Omogućavanje prilika za razumijevanje svojih zapažanja o djetetu, njegovim uspjesima, ali i teškoćama s učenjem, kod roditelja stvara osjećaj prihvaćenosti, važnosti i ravnopravnosti.“.

Konstruktivno komunicirajući s odgajateljem roditelj uči konstruktivno i fokusirano komunicirati sa svojim djetetom. Također, komunikacija između roditelja i odgajatelja treba biti prisutna cijelu pedagošku godinu, ali i tijekom cijelog odgojno-obrazovnog ciklusa.

Udruga za suradnju akademskog, socijalnog i emocionalnog učenja (CASEL, 2003.) opisuje pet vještina koje je poželjno i moguće razvijati i njegovati istodobno, u obitelji i u odgojno-obrazovnoj ustanovi:

- Samosvjesnost
- Samoupravljanje
- Socijalna svjesnost
- Vještine odnosa
- Odgovorno donošenje odluka

Istodobnim i usklađenim djelovanjem odgajatelja i roditelja, vrlo je vjerojatno da će se gore navedene vještine kod djece razviti i ujedno rezultirati sretnim, uspješnim i produktivnim životom pojedinca.

3. MODALITETI SURADNJE VRTIĆA I OBITELJI

Rad s roditeljima, organiziran na bilo koji način, poseban je i zahtijeva od odgajatelja, pedagoga i stručnih suradnika prije svega, sustavno stručno i znanstveno pristupanje postavljenim zadacima, dosadašnje tradicije u suradnji s roditeljima, njihovim mogućnostima, stavovima i dr. Kompetentni odgajatelji, pedagozi i stručni suradnici u odgojno-obrazovnim ustanovama stalno svoje znanje, vještine i energiju ulažu u osmišljavanje i izgrađivanje primjerenih načina komunikacije i partnerstva sa obitelji. Oblik rada koji je najprihvatljiviji i najučinkovitiji ovisit će o samoj procjeni osoblja koje održava komunikaciju s roditeljima. Također, ovisit će i o samoj odgojno-obrazovnoj ustanovi, o zadaći koja se treba prenijeti roditeljima te mogućnostima roditelja (Rosić, 2005). Odgajatelj je osoba koja bi trebala težiti u osmišljavanju različitim pristupima roditeljima, kako bi i roditelj ali i odgajatelj dobili informacije o djetetu koje su im potrebne za rad.

Pozitivna komunikacija između roditelja i odgojitelja važna je prije svega, zbog dobrobiti djece i njihovog socijalnog razvoja. Temelji sposobnosti djelotvornog funkcioniranja u socijalnim kontekstima polažu se u prvih 5-6 godina djetetovog života. Za odgojitelje je ta činjenica važna, jer to znači da odgojitelj vlastitim modelom ponašanja može djetetu pomoći u socijalizaciji. Mnogi su načini i mogućnosti poticanja i razvijanja socijalne kompetencije kod djeteta predškolske dobi. U pokušajima njezina poticanja bi trebali sudjelovati roditelji i odgojitelji zajedno. No roditeljima je potrebna pomoć, pravo usmjeravanje i podrška odgojitelja u socijalizaciji njihova djeteta, kao i pomoć njima samima. Roditelje je potrebno obučiti, savjetovati, informirati što i kako činiti za boljitak svoga djeteta, i to u obliku seminara, radionica, igraonica i savjetovališta. (Mlinarević., Tomas 2010.).

Teme razgovora ovisit će o dobi djeteta. Ako je dijete u dobi od 1-2 godine, tema razgovora može biti usklađivanje pojedinih aspekta razvoja, te kako se smjenjuju faze razvoja motorike i govora. U dobi od 2-3 godine tema može biti razvoj govora, osamostaljenje, dječji prkos ili negativizam. U dobi od 3-4 godina aktualni su svi oblici osamostaljenja, a tada se također pojavljuje i ponašanje koje je različito kod kuće i u vrtiću. Za 4-5 godina tema može biti igra, druženje, prihvaćanje pravila i sl. U dobi od 5-6 godina dijete emocionalno sazrijeva pa se potiču razgovori o izražavanju osjećaja

i emocija, prosocijalno ponašanje, ali i razgovori o pronalaženju prijatelja. U 6. godini odgajatelji pripremaju djecu za školu pa se tu vode razgovori o djetetovim sposobnostima i osobinama koje su mu potrebne za polazak u školu (Milanović, 2014).

Neki od znanstvenika (Pećnik, 2010.; Ljubetić, 2012., Maleš, 2012.; Milanović, 2014.) modalitete suradnje, među ostalim, dijele i na tradicionalne i suvremene.

Tradicionalni modaliteti suradnje zahtijevaju pripremu od strane odgajatelja za organizaciju roditeljskih sastanaka, raznih radionica, postavljanje obavijesti u kutiće za roditelje. Odgajatelj, također, mora imati na umu da na vrijeme obavijesti roditelje o roditeljskom sastanku ili radionici kako bi se i roditelji mogli organizirati, te u što većem broju prisustvovati. Tradicionalni modaliteti partnerstva omogućuju roditeljima da s djetetom provedu vrijeme kroz razne radionice, razmijene iskustva s roditeljima druge djece ili nauče od odgajatelja različite korisne informacije i smjernice odgoja.

Za razliku od tradicionalnih modaliteta partnerstva, suvremeni modaliteti partnerstva omogućuju roditeljima i odgajateljima bržu komunikaciju, te pružaju mogućnost roditeljima da se osjećaju kao da su prisutni uz dijete u vrtiću, jer uz pomoć foto i video zapisa koje razmjenjuju sa odgojiteljima mogu u svako vrijeme svoga odsustva vidjeti što ono radi i kako provodi svoje vrijeme.

Svaki je modalitet rada u svom temeljnom značenju individualan, osoban i specifičan. Svi modaliteti rada s roditeljima posjeduju pedagoške, psihološke i sociološke osobitosti koje omogućavaju stvaranje pozitivnog ozračja u partnerskim odnosima s roditeljima. Svaki modalitet rada s roditeljima ima informativnu, dijagnostičku, terapijsku, savjetodavnu i kolektivnu zadaću. Temeljne su zadaće informativne i savjetodavne, a iz njih se dalje razvijaju ostale, kako od strane roditelja, tako i od strane odgojno-obrazovne ustanove. Koji su modaliteti rada s roditeljima funkcionalniji, racionalniji i konkretniji, ovisi o mogućnostima svake odgojno-obrazovne ustanove, njenim zadacima, povezanosti s roditeljima, tradiciji, interesu i potrebi učenika te mogućnostima roditelja (Rosić, 2005.).

3.1. TRADICIONALNI MODALITETI SURADNJE OBITELJI I VRTIĆA

Najčešći tradicionalni modaliteti suradnje, prema autorima Ljubetić (2012.) i Milanović (2014.), dijele se na:

- Roditeljski sastanak;
- Individualni razgovor s roditeljima;
- Kreativne radionice;
- Otvoreni tjedan;
- Druženja djece i odraslih;
- Kutici za roditelje;
- Informiranje i motiviranje putem letka;

3.1.1. Roditeljski sastanak

„Roditeljski sastanak je najčešći oblik okupljanja i rada stručnjaka sa skupinom roditelja djece koja su uključena od institucionalnih programa.“ (Milanović i sur. 2014, str.157). Roditeljski sastanci razlikuju se po ciljevima kojima teže, pa prema tome razlikujemo:

- Roditeljske sastanke predavačkog tipa
- Roditeljske sastanke oglednog tipa
- Roditeljske sastanke organizirane radi druženja djece i odraslih
- Roditeljske sastanke komunikacijskog tipa

Roditeljski sastanci *predavačkog tipa* organiziraju se zbog informiranja roditelja o posebnostima predškolskoga odgoja ili o nekim bitnim obilježjima razvoja djeteta predškolske dobi. Na te sastanke pozivaju se stručnjaci za pojedino područje rada, npr. psiholozi, pedagozi, defektolozi... ili odgajatelji koji ujedno mogu biti i predavači.

„Ti su sastanci na neki način uvijek obvezatni, tako da se na njih odazivaju roditelji prema osjećaju odgovornosti, a ne prema stvarnom zanimanju za temu.“ (Milanović i sur. 2014, str.157)

Roditeljski sastanak *oglednoga tipa* odgojiteljima je mnogo lakše pripremiti i održati. Cilj je sastanka pokazati roditeljima metode i sadržaje odgojiteljeva rada i omogućiti im uvid u djetetove reakcije na takav rad. Odgojitelj se na takvim sastancima osjeća kompetentno jer pred gledateljima radi ono što najbolje zna, što i jest njegova temeljna zadaća. Roditelji su također motivirani za takve sastanke, jer vide svoje dijete i njegovu odgojiteljicu u prizorima njihove svakidašnje komunikacije. Na taj način dobivaju dragocjene podatke o tome kako se njihovo dijete ponaša i što se sve može zbivati u dječjem vrtiću.

Roditeljski sastanci *radi druženja djece i odraslih* također su dio vrtićke tradicije i vrlo su popularni. Odgojitelji se na takvim sastancima osjećaju vrlo kompetentno jer prikazuju ono što najbolje znaju – svoj rad s djecom. Takvi roditeljski sastanci prave su male svečanosti jer su u svezi s nekim posebnim zbivanjem, npr. odlaskom iz vrtića, ili blagdanom, dolaskom godišnjih doba... Odgojitelji ih pripremaju na temelju osobnoga znanja i iskustva i provode ih u posebnom ozračju.

Roditeljski sastanci *komunikacijskoga tipa* organiziraju se kako bi roditelju djeteta predškolske dobi omogućili razmjenu misli, stavova i iskustva s drugim roditeljima, te kako bismo ih potaknuli na promišljanje o temama važnima za njihovo dijete i za roditeljstvo. Na taj način roditelje potičemo na promišljanje o temama važnima za njihovo dijete i roditeljstvo, te tako pridonosimo jačanju njihove roditeljske kompetentnosti. Roditeljski sastanci komunikacijskog tipa organiziraju se bez djece, a u nazočnosti obiju odgojiteljica (Milanović i sur., 2014).

Roditeljske sastanke, prema autorici Ljubetić (2012.) dijelimo na:

- Informativni roditeljski sastanak
- Tematski roditeljski sastanak

Informativni roditeljski sastanak namijenjen je prenošenju informacija (o programu skupine, upoznati roditelje sa psihološkim osobinama i karakteristikama djece određene dobi, upoznavanje prostora u kojem će dijete boraviti, sa okvirom aktivnosti koje će se provoditi u vrtiću tijekom određenog razdoblja..) i organizira se na inicijativu djelatnika odgojno-obrazovne ustanove, obično na početku pedagoške godine.

Tematski roditeljski sastanak namijenjeni su određenoj tematici koja može biti različita, a organiziraju se na inicijativu odgajatelja ili roditelja, uz pomoć stručnog tima u odgojno-obrazovnoj ustanovi (pedagog, psiholog, defektolog, logoped, zdravstveni voditelj).

Roditeljski sastanak omogućava konkretan razgovor o problemu koji je zajednički za sve prisutne roditelje ili pak za njihovu djecu. Tijekom ovakvog razgovora roditelji mogu razmijeniti iskustva, što pomaže da lakše prihvate savjet jedni od drugih, nego od stručnjaka. Prema Obiteljskom Zakonu (2018.) „roditelji su dužni i odgovorni odazivati se sastancima ili pozivu odgojno-obrazovne ustanove u vezi s odgojem i obrazovanjem djeteta.“

3.1.2. Individualni razgovor s roditeljima

Individualni je razgovor najprisniji oblik suradnje odgajatelja i roditelja. U nekim odgojno-obrazovnim ustanovama postoji ustaljena praksa da se individualni razgovori održavaju u određene dane i sate.

U razgovoru su informacije najčešće obostrane, što bi značilo da roditelj daje informacije odgajatelju, stručnoj službi, ali i obrnuto, što je znak ravnopravnih odnosa odgajatelja i roditelja, odnosno roditelj daje informacije odgajatelju kao i odgajatelj roditelju s neskrivenim ciljem. Odgajatelj isto tako upoznaje roditelje, njihove stavove i mišljenja, uvjete djetetova razvoja, načine poticaja i obavljanja dječjeg osamostaljivanja i stvaralaštva u obiteljskom ozračju. S druge strane, roditelj saznaje zapažanja odgajatelja o razvoju djeteta, rezultate rada, ponašanja, moguće postupke za poticanje i usmjeravanje učeničkog stvaralaštva i osamostaljivanja, kako zadovoljava i ostvaruje osnovne potrebe te kako primjenjuje određene postupke u obiteljskom odgoju. Razgovor može biti vezan ili slobodan, no bitno je napomenuti kako je sadržaj razgovora povjerljiv te treba dominirati aktivno slušanje.

„Svaki roditelj zaslužuje povremeni individualni razgovor s odgojiteljima koji se brinu za njegovo dijete 8 – 10 sati dnevno, pet dana u tjednu. Odgojitelji su važni ljudi za njegovo dijete, oni znaju mnoge stvari o djetetu koje roditelj ne može znati, ali ih jako želi znati! Jednako tako roditelj želi reći odgojitelju ono što drži da je specifično i važno za njegovo dijete i o čemu želi da odgojitelj vodi brigu. Zato je cilj svakog razgovora odgojitelja i roditelja dobrobit djeteta.“ (Milanović i sur., 2014, str. 98)

Svakoga roditelja zanima kako njegovo dijete napreduje u vrtiću. Kako jede, spava, kako se uključuje u igru s drugom djecom, kako se ponaša s odraslima, što ga zanima, u čemu je uspješno. Njegovo dobro dijete potvrda je za njega samoga da je dobar roditelj (Milanović i sur., 2014).

3.1.3. Druženja roditelja i odgojatelja

U druženja roditelja, djeteta i odgojitelja ubrajaju se:

- Kreativne radionice roditelja, djeteta i odgojitelja
- Kreativne radionice roditelja za djecu
- Boravak roditelja u skupini
- Posjet roditeljskom domu
- Posjet radnom mjestu roditelja
- Zajednički izleti djece, roditelja i odgojitelja
- Male priredbe: djeca roditeljima – roditelji djeci

Radionice su sastanci na kojima roditelj zajedno sa svojim djetetom i ostalim roditeljima skupine izrađuje neke konstruktivne predmete ili igračke za svoje dijete. Radionica treba imati svrhu i cilj kako bi mogla privući roditeljsku pažnju. U radionicama se koriste materijali koji su neopasni za dijete (papir, plastika, celofan...). Na takvim radionicama roditelji se druže međusobno i pokazuju svojoj djeci što se i kako može učiniti od nekorisnog materijala, a može postati zanimljivo i korisno. Radionice ovakvog karaktera najčešće se organiziraju prigodom obilježavanja blagdana. Pri planiranju radionica potrebno je na pano staviti obavijest o održavanju radionice s naznačenim vremenom početka, navedenom temom i tehnikom izvođenja sadržaja, mjesto održavanja i trajanjem druženja. Uloga odgojitelja je velika tijekom realizacija, pogotovo kod djece čiji roditelji nisu u mogućnosti sudjelovati, njima treba mnogo više odgojiteljeve pažnje od djece čiji su roditelji prisutni. (Glušćić J., Pustaj M., 2008).

3.1.4. Kutić za roditelje

Popularan je naziv za mjesto na kojem pisanom riječju komuniciraju odgojitelji i roditelji kutić za roditelje. To je neka vrsta otvorenoga prozora u život i rad skupine. Kutić za roditelje najčešće je pano ili ploča u dječjoj garderobi, prilagođena roditelju i visini njegovih očiju. Važan je izgled poruke koju želimo prenijeti roditeljima, tj. odraslima pa obavijest treba biti takva da je sadržaj poruke u prvom planu. Poruke trebaju biti napisane čitkim, dovoljno velikim slovima, pregledne, obuhvatljive jednim pogledom kako bi se mogle s lakoćom uočiti i pročitati.

Kutić za roditelje služi za izvješćivanje o dostignućima i osobitostima skupine, npr.:

- koliko je djece u čemu samostalno
- kako se djeca druže, gdje, zašto
- kako djeca rješavaju konflikte
- kako se djeca dogovaraju, razgovaraju, igraju...
- što zamišljaju, izmišljaju, u što se uživljavaju...
- koliko su spretni, sigurni u čemu...
- što su naučili i znaju: napraviti, ispričati, otpjevati, otplesati, srediti, preurediti...

Također služi za izvješćivanje o životu i radu skupine ili vrtića:

- osobna karta skupine: koliko je djece u skupini (dječaka i djevojčica), sve zanimljive i važne promjene tijekom godine
- osobna karta kuće, tj. vrtića: koliko je skupina, tko u kojoj skupini radi, tko se brine o čistoći, o zdravlju djece, tko kuha...
- promjene odgojitelja tijekom godine
- što odgojitelj s djecom radi i što će raditi
- što se od roditelja očekuje da npr. donese, skupi, napravi, savjetuje...
- povratna informacija o tome kako se iskoristilo to što je roditelj donio
- poziv roditeljima ili obavijest da neposredno sudjeluju kao organizatori, gosti u skupini...
- kamo će djeca ići na izlet, u posjet, na predstavu, izložbu, u šetnju, zimovanje, ljetovanje...

- kako nam je bilo na izletu, šetnji, izložbi...
- što će se u skupini i kako proslavljati
- što jedemo, jelovnici – stalna obavijest
- prijedlozi za rješavanje zajedničkih problema
- prijedlozi za rješavanje nekih roditeljskih dilema.

Kutić za roditelje treba biti mjesto na kojem odgojitelji grade i održavaju osjećaj poštovanja prema sebi, djeci, roditeljima i vrtiću (Milanović i sur., 2014).

3.1.5. Otvoreni tjedan

Otvoreni tjedan je takav tip suradnje obitelji i odgojno-obrazovne organizacije u kojemu se omogućuje obitelji (roditeljima, braći, sestrama, bakama i djedovima) prilika doći u vrtić i predstaviti se djeci. Obitelj može doći i naučiti djecu nekim novim hobijima, pokazati im nešto što nisu radila do tada ili se doći družiti sa njima čitajući neku zanimljivu knjigu ili igrajući sa njima društvene igre. Npr. Markov otac je policajac i može doći djecu naučiti novim pravilima u prometu. Na takav način roditelji i cijela obitelj djeci mogu proširiti znanja (Ljubetić, 2012.).

3.1.6. Informiranje i motiviranje putem letaka

Letak je sredstvo komunikacije koje sažeto ili opširno informira zainteresirane o pojedinoj temi i motivira ih na razmišljanje i djelovanje. Cilj letka je jednostavno informiranje o određenoj temi ili o mogućnostima stjecanja novih informacija kojim se želi potaknuti o pojedinom području djetetova života i razvoja, te se može potaknuti komunikacija između roditelja i odgajatelja, stručnog suradnika i dalje. Namijenjen je da bi se roditelj upoznao sa temom za roditeljski sastanak, događajem, podsjetio na razgovor, ali postoji i letak kao anketa na roditeljskom sastanku.

Letak se postavlja u prostor vrtića koji je dostupan svakom roditelju. On služi kao priprema za roditeljski sastanak sa popisom tema za razmišljanje o temi, na kraju roditeljskog sastanka može biti kao podsjetnik ili dopuna o temi o kojoj je bila riječ.

Letak može roditelje informirati o djetetovu razvoju, zbivanjima u skupini i vrtiću. Također, letkom se mogu ponuditi sugestije za lakšu komunikaciju roditelja sa stručnjacima, te se može motivirati i ohrabriti roditelja da se bavi djetetovim problemima, potrebama, situacijom i pozicijom u grupi, motivirat za razgovor o temi s drugim roditeljima (Milanović i sur., 2014.).

3.2.SUVREMENI MODALITETI SURADNJE OBITELJI I VRTIĆA

U suvremene modalitete suradnje možemo ubrojiti:

- web stranice dječjih vrtića;
- aplikacije za pametne telefone;
- društvene mreže;
- uključivanje roditelja u tvorbu kurikuluma;
- Video i foto-dokumentacija u suradnji sa roditeljima.

Takav način suradnje omogućava zaposlenim roditeljima da u bilo koje doba dana mogu pratiti novosti, saznati potrebne informacije i obavijesti od strane odgojitelja i vrtića. Društvene mreže i aplikacije za pametne telefone omogućavaju današnjim odgajateljima da roditelje iz sata u sat mogu obavještavati o bitnim trenucima, informacijama, obavijestima i događajima vezanih za njihovo dijete u vrtiću. (Maleš, 2012.). U daljnjem tekstu, objasniti ću neke od suvremenih modaliteta suradnje.

3.2.1. Web stranice dječjih vrtića

Danas većina vrtića ima svoje vlastite *web* stranice koje su karakteristične za svaki vrtić, možemo reći jedinstvene. Web stranice dječjih vrtića pružaju roditeljima korisne sadržaje koji su većinom informativnog karaktera, kao što su: edukativni savjeti, razmjena ideja i spoznaja među članovima, mogućnost da se postane dio zajednice kojom se jačaju obitelji, institucije i partnerstvo u zajednici, daju prikaze raznih projekata, korisne informacije vezane uz izvannastavne aktivnosti, radionice, upisa djeteta u vrtić. Ovisno o ustanovi često nude informacije o radu vrtića, broju radnika, moguće je pronaći informacije vezane uz program vrtića te o programu rada i njegovim ciljevima, različiti obrasci zahtjeva namijenjeni roditeljima, jelovnik, savjete roditeljima i drugo (Vladušić i Višnjić Jevtić, 2014).

Takav način suradnje ima svoje prednosti, ali i nedostatke. „Ono što je jedna od prednosti jest stalna dostupnost ovakvog oblika suradnje, stoga postoji prostor za

intenzivnije korištenje u odgojno-obrazovnim ustanovama. Suvremeni način komunikacije dodatno poboljšava komunikaciju između roditelja i ustanove pružajući različite informacije zainteresiranim stranama putem informativnih članaka i mogućnošću razmjene ideja i znanja“ (Vladušić i Višnjić Jevtić, 2014). No, što je s nedostacima? Jednosmjerna komunikacija, prenošenje kratkih informacija bez opširnog komentiranja, nedovoljna informatička pismenost, propuštanje obavijesti zbog neredovite provjere dobivene pošte, nedostupnost računala ili interneta samo su neki od nedostataka mrežne komunikacije.

3.2.2. Aplikacije za pametne telefone

Aplikacija za pametne telefone (npr. WhatsApp, Viber) ima bezbroj i svaka od njih omogućava razmjenu tekstualnih poruka, slanje foto i video zapisa, snimanje glasovnih poruka i još mnogo različitih mogućnosti za komunikaciju između roditelja i odgajatelja.

Ovaj način suradnje i komunikacije pruža odgajateljima i roditeljima mnogo više prednosti nego nedostataka. Odgajatelji mogu svakom roditelju pojedinačno, prema potrebi, slati informacije i obavijesti vezanih uz dijete i njegov boravak u vrtiću. Od slika, audio poruka pa sve do videa snimljenih tokom aktivnosti njihove djece. Aplikacije omogućuju i kreiranje grupa pa se tako može kreirati grupa svih roditelja gdje odgojitelj može slati informacije koje će biti dostupne svima prisutnima grupi. Ovakav način suradnje, grupa roditelja i odgajatelja na npr. WhatsApp-u iziskuje malo više vremena i često može biti nezgodan, pogotovo ako roditelji rade i nemaju pristup mobitelu u toku radnog vremena pa se do pregledavanja mobitela skupi mnogo poruka u grupi. No, jedna od najvećih prednosti aplikacija za pametne telefone jest to što roditelj ne treba čekati da bih došao po dijete u vrtić i saznao određenu informaciju, već to može saznati odmah. Osim odgajatelja i roditelji jednako tako mogu slati poruke i postavljati pitanja koja ih zanimaju.

3.2.3. Društvene mreže

Društvene mreže poput Facebooka, Twittera, Instagrama, Youtube-a služe za razmjenu raznih iskustava postavljanjem slika ili učitavanjem video zapisa. Navedenim društvenim mrežama mogu svi pristupiti, pa je zbog toga važno zaštititi svoje podatke ili ograničiti pristup (privatni račun). U daljnjem tekstu reći ću nešto više o društvenoj mreži *Facebook*.

Društvena mreža *Facebook* može biti korisna u odgojno-obrazovnoj ustanovi jer može poslužiti za razmjenu iskustava iz vrtića kako bi roditelji mogli dobiti informacije o aktivnostima koje se provode u vrtiću njihova djeteta. Facebook društvena mreža svojim korisnicima omogućuje širok pristup izražavanja, te tako ne čudi činjenica da Facebook svakim danom broji sve više korisnika. Facebook pruža svojim korisnicima kontrolu privatnosti, svaki korisnik koji želi sakriti profil od nepoznatih ljudi to može napraviti. Isto tako pri stvaranju grupe, grupa može biti javna, tajna ili zatvorena.

Odgajatelji pri stvaranju grupe na Facebook-u obično rade zatvorene grupe u kojima samo članovi mogu vidjeti što se u grupi događa. Zaštita podataka vrlo je važna odgojiteljima i roditeljima kod razmjene podataka i ostalih sadržaja koji se objavljuju. Članove u grupu dodaje odgajatelj koji je ujedno i administrator grupe. Roditelji imaju pristup informacijama o onome što se u vrtićkoj skupini događa, što djeca rade sa odgajateljima, koje sve aktivnosti provode, obavijestima o sastancima i druženjima, prijedloge djece, izlete i drugo.

Svi članovi mogu komentirati sadržaje stavljene u grupu, davati vlastite prijedloge, pregledavati slike i videozapise, razne poveznice. No, smatram da bi odgajatelj prije otvaranja ovakve grupe trebao razgovarati s roditeljima, odnosno saznati da li ima suglasnost roditelja za takav način suradnje.

3.2.4. Uključivanje roditelja u tvorbu kurikuluma

Kurikulum vrtića u svakoj se ustanovi drugačije oblikuje, a to ovisi prvenstveno o njenoj kulturi, te o tradiciji okruženja u kojemu se ustanova nalazi. Za konstrukciju kurikuluma potrebno je uključiti sve čimbenike koji su uključeni u odgojno- obrazovni proces. Djetetov mikrosustav čini obiteljsko okruženje, stoga su roditelji prvi partneri dječjem vrtiću u ostvarivanju odgojno-obrazovnih ciljeva i nužan korak u kreiranju suvremenog kurikuluma. Partnerstvo sa roditeljima može doprinijeti boljoj tvorbi kurikuluma, roditelji mogu procijeniti kakvo je dijete kod kuće, a kakvo u vrtiću, pomoću razne dokumentacije može to zabilježiti i poslati odgojiteljima. Na taj način odgojitelj može bolje razumjeti zašto se dijete tako ponaša i koji cilj želi ostvariti.

Uključivanjem roditelja u tvorbu kurikuluma roditelji se osjećaju ispunjeni i sretni jer su dio djetetova razvoja i u vrtiću. Roditelji mogu biti sudionici tvorbe kurikuluma sudjelujući u aktivnostima djece, predstavljanjem vlastitog zanimanja i vještina, sudjelovanje u organizaciji i pripremi izleta i raznih posjeta, prikupljanjem materijala koji je djeci potreban u vrtiću i uključivanjem u različite aktivnosti koje se provode u vrtiću (Jukić, 2015.).

3.2.5. Video i foto-dokumentacija u suradnji s roditeljima

Autorice Vlahov i Velan (2015.) došle su do zaključka kako dokumentacija u obliku fotografija i videa može pomoći u lakšem uspostavljanju komunikacije s roditeljima. Fotografije i video zapisi djece u slobodnoj igri, planiranim aktivnostima odgajatelja te svim aktivnostima djeteta u kojima roditelji nisu u mogućnosti sudjelovati omogućavaju uvid u ponašanje njihova djeteta, način na koji dijete barata određenim materijalima i za čime poseže u aktivnostima, što privlači djetetovu pažnju, a što mu nije interesantno. Ovaj način uspostavljanja komunikacije zahtjeva individualni razgovor odgajatelja s jednim ili oba roditelja samo jednog djeteta. Razgovorom s roditeljem/roditeljima odgajatelj lakše dolazi do informacija vezanih uz djetetov

razvoj u obitelji, stavova roditelja, te na taj način dolazi do zaključka zašto se dijete određeno ponaša u odgojno-obrazovnoj ustanovi.

Fotografije i video zapisi mogu olakšati suradnju između odgajatelja i roditelja na način, da roditelj zajedno sa odgajateljem pregledava mapu svog djeteta pohranjenu na sticku, dvd-u ili računalu, vraćaju se na sadržaje koji su roditeljima bili zanimljivi te razgovaraju o njima. Isto tako odgajatelj može posuditi roditeljima dokumentaciju o njihovom djetetu da zajedno doma sa ostatkom obitelji pregledaju kako njihovo dijete provodi vrijeme u vrtiću. Takvom suradnjom se stječe kvalitetniji odnos između obitelji i djeteta i stvara se povjerenje roditelja prema odgajatelji, jer roditelj tako pregledavajući fotografije ima osjećaj da je i on sudjelovao sa djetetom u aktivnostima.

4. ZAKLJUČAK

Partnerski odnosi odgojitelja i roditelja od iznimne su važnosti za dijete, naročito u ranom djetinjstvu, jer služe prevladavanju djetetovih problema u socijalizaciji i utječu na oblikovanje djetetovih stavova, te djetetova ponašanja i mišljenja. Ti odnosi podrazumijevaju otvorenu i jasnu komunikaciju između roditelja i odgojitelja, međusobno poštovanje i uvažavanje mišljenja, povjerenje i razumijevanje. Ukoliko navedeni elementi nisu zastupljeni u međusobnoj suradnji odgojitelja i roditelja dolazi do određenog disbalansa u djelovanju i stvaraju se različite zapreke koji onemogućavaju uspješne partnerske odnose.

Iz svega navedenog možemo zaključiti da bi se odgojitelji i pedagozi kvalitetno pripremili na ono što ih očekuje u odgojno-obrazovnom radu u praksi, važno ih je tijekom studiranja upoznati kako s teorijom tako i s praksom uspostavljanja partnerstva između odgojno-obrazovnih ustanova i obitelji. Shodno tome, nužno je spomenuti da cjeloživotno učenje i obrazovanje doprinosi kontinuiranom razvoju, stoga je potrebno da odgojitelji neprestano nadograđuju svoje znanje i vještine. Također, od iznimne je važnosti i podrška zajednice jer: „zajednice koje aktivno sudjeluju u provođenju obrazovnih aktivnosti u obitelji, vrtiću, osnovnoj ili srednjoj školi, imaju veće mogućnosti ostvariti kvalitetno obrazovanje od onih koje sve prepuštaju formalnom obrazovanju“ (Maleš, 2002, str.398). Kvalitetni partnerski odnosi se podrazumijevaju, no ono što je upitno je „osposobljenost budućih odgojitelja, učitelja i stručnih suradnika za izgradnju i unapređenje te suradnje“ (Ljubetić, 2014, str.94). Razlog zbog kojeg mladi odgojitelji vrlo često ulaze nedostatno pripremljeni za pedagošku praksu je inertnost i tromost našega sustava odgoja i obrazovanja. Naime, promjene u formalnom i cjeloživotnom obrazovanju događaju se vrlo sporo te se ne pridaje dovoljno važnosti izgradnji partnerstva s obiteljima.

Smatram da su kompetentni odgojitelji i roditelji ključ uspjeha kako bi se barijere u izgradnji i održavanju partnerstva uklonile. Također, smatram da je izuzetno važno da odgojitelji roditeljima pristupaju individualno i nude im različite načine uključivanja i participacije u radu dječjeg vrtića, te ih smatraju ravnopravnim partnerima.

LITERATURA

- Giron, M. (1988). *Školski pedagog i inovacije*. Rijeka: Izdavački centar Rijeka.
- Glušćić J., Pustaj M. (2008). *Priručnik za roditelje i odgojitelje*. Jastrebarsko: Vlastita naklada – Jasenka Glušćić
- Honore, C. (2009). *Pod pritiskom: spašavanje naše djece od kulture hiperroditeljstva*. Zagreb: Algoritam
- Hornby, G. (2011). *Parental Involvement in Childhood Education: Building Effective School-Family Partnerships*. New York: Springer.
- Jurković, T. (1985.). *Pomoć djeci utjecajem na roditelje*. U: J. Pivac, V. Previšić (ur.) *Odgoj i škola* (109 - 112). Zagreb: Školske novine.
- Jurčević-Lozančić, A. (2006.). *Suvremene paradigme ranog odgoja – dijete, obitelj i vršnjaci*. *Dijete i društvo*, 8(1), 127–137.
- Ljubetić, M., (2012.). *Partnerstvo obitelji, vrtića i škole - Vježbe, zadaci, primjeri*. Zagreb: Školska knjiga
- Ljubetić, M., (2014.). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Zagreb: Element
- Ljubetić, M. (2009.). *Vrtić po mjeri djeteta – Kako procjenjivati kvalitetu u ustanovi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja*. Zagreb: Školske novine.
- Maleš, D. (2012.). *Obitelj i obiteljski odgoj u suvremenim uvjetima*. *Dijete, vrtić, obitelj*, 18, 13-15.
- Milanović, M. i suradnice, (2014.). *Pomožimo im rasti; Priručnik za partnerstvo odgojitelja i roditelja*. Zagreb: Tehnička knjiga
- Miljak, A. (1995.). *Mjesto i uloga roditelja u (suvremenoj) humanističkoj koncepciji predškolskog odgoja*. *Društvena istraživanja*, 18-19 (4-5), 601-612.
- Miljak, A. (1996.). *Humanistički pristup teoriji i praksi predškolskog odgoja*. Zagreb: Persona.

Mlinarević V., Tomas S. (2010.). *Partnerstvo roditelja i odgojitelja – čimbenik razvoja socijalne kompetencije djeteta*. Magistra Iadertina 5(5), 143- 158.

Pećnik N., Starc B., (2010.). *Roditeljstvo u najboljem interesu djeteta i podrška roditeljima najmlađe djece*. Zagreb: Ured UNICEF-a za Hrvatsku

Petrović-Sočo, B. (1995.). *Ispitivanje stavova roditelja o suradnji s vrtićem*. Društvena istraživanja Zagreb, 18-19 (4-5), str. 613-625

Rosić, V. (2005.). *Odgoj – obitelj – škola*. Rijeka: Naklada Žagar

Slunjski, E. (2008.). *Dječji vrtić: zajednica koja uči: mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja*. Zagreb: Spektar media.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014.). Zagreb: Republika Hrvatska, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Vladušić I., Višnjić Jevtić A. (2014.). *Online suradnja s roditeljima: internetske stranice dječjih vrtića*. U: I. Prskalo, A. Juričević Lozančić, Z. Braičić (ur.) *Suvremeni izazovi teorije i prakse odgoja i obrazovanja* (313 - 322). Zagreb: Učiteljski fakultet

Vlahov S., Velan D. (2015.). *Video i foto-dokumentacija u suradnji s roditeljima*. Zrno- časopis za obitelj i školu, str. 118-119

Ward, U. (2013.). *Working with Parents in Early Years*. Thousand Oaks: SAGE Publications.

Kratka biografska bilješka

Zovem se Helena Pleša, rođena sam 12.07.1995.godine u Zagrebu. Zagreb napuštam s 2godine, te odlazim živjeti u Knin. U Kninu sam pohađala osnovnu i srednju Ekonomsku školu, te 2014. godine maturirala sa odličnim uspjehom. U Zagreb se vraćam 2015.godine i upisujem se na Učiteljski fakultet, odsjek u Čakovcu na studij Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Od 2014. godine radim u dućanu Reserved u Areni Zagreb.